No. 934 Zaterdag 23 November 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 22 November.

VOORUITGANG

Er bestaat in onzen tijd een neiging om alleen aan de ervaring, door zintuigelijke waarneming verkregen, gezag toe te kennen. Men verlangt slechts *positieve* wetenschap. Men neemt slechts aan, wat omtrent de natuur op grond van wetenschappelijke waarnemingen of opzettelijk daartoe genomen proeven wordt vastgesteld. Zintuigelijke kennis vormt den man van wetenschap, den man van onzen tijd, den man van den modernen vooruitgang. Abstractie behoort tot het rijk der droomen, dit is goed voor idealistische fanatici, voor menschen, die in een andere wereld leven en zich geen rekenschap geven, van wat er omgaat rondom hen, en zich niet storen aan de eischen van hun tijd.

Verbeeldt u; zij, die een inwendige kennis, een geestelijk, onstoffelijk kenvermogen aannemen, houden zich nog bezig met dezelfde vraagstukken, waarmede Aristoteles en Plato, een paar duizend jaar geleden, hun tijd aan verknoeiden. Welk een achterlijkheid, welk een remmers van den snellen vooruitgang onzer eeuw, de eeuw van electriciteit, van niewe uitvindingen, en practische toepassingen; kortom, de eeuw der empirische wetenschappen.

Veroorloven wij ons slechts een enkele vraag. Moet men om zoo snel vooruit te gaan, de ondervinding der eeuwen als onnutte, lastige bagage achterlaten; moet men, om de snel naderende toekomst in de armen te ijlen, het verledene vergeten; zijn wij de allereerste beoefenaars der ware wetenschap?

Niemand echter denke nu, dat wij geen eerbied hebben, en bewondering voor het vele goede, wat de empirische wetenschap ons geschonken heeft. Daar is veel nieuws ontdekt, wat den ouden onbekend was. De zwaarte der aarde is gewogen, haar hoogte, breedte en diepte gemeten. De astronomie heeft de sterren, die in de onmetelijke ruimte rondzweven, in klassen verdeeld, haar banen aangegeven, geheel het mechanisme des hemels aan berekening onderworpen. De geologie is afgedaald diep in den schoot der aarde en heeft daar de geheimen ontdekt van haar ontstaan en ontwikkeling. De physica heeft de wetten vastgesteld volgens welke iedere verandering en beweging in de stoffelijke wereld plaats vindt; de chemie heeft de grondstoffen aangegeven, uit welker verbinding alle lichamen ontstaan; bij welker oplossing zij vergaan; met mathematische zekerheid en juistheid noemt zij alle bestanddeelen op en schept in het laboratorium een mikrokosmos, een wereld in 't klein. Beide laatste wetenschappen vooral zijn doorgedrongen tot de verborgen werkplaatsen der natuur, waar stil en geheimzinnig, maar zonder ophouden en met niet afnemende kracht de elementaire stoffen samenwerken om te vormen of te vernietigen, om zich krachtig te ontwikkelen, of met niet minder woede elkander tegen te werken. De physiologie openbaart de evolutieleer der organismen en tracht de onafgebroken opvolging van de minste grondtype tot de volmaakste, het menschelijk lichaam, aan te geven.

Door de verbinding en samenwerking van physica en chemie, vooral ook door de nieuwere ontdekkingen bij het anatomisch onderzoek is er een geheel nieuw tijdperk ingetreden voor de geneeskunde. Daarenboven vermocht de mensch door de snelle ontwikkeling en vooruitgang in de natuurkundige wetenschappen, de krachten der natuur aan zich te onderwerpen in zulk een ruime mate, dat men weinige jaren vroeger voor onmogelijk zou hebben gehouden, wat thans allerwegen reeds wordt toegepast. Door die vroeger ongekende schatten te verspreiden onder de menschen is er wederom een nieuwe wereld ontdekt.

Wij leven slechts een oogenblik en toch omvat onze blik alle tijden; de letterkunde en geschiedenis voert het verleden terug tot onder onze oogen; de volkeren van den voortijd, reeds duizenden jaren rustend in het stof der aarde, verrijzen weder, er komt wederom leven in het rijk der dooden. De vergelijkende taalstudie bracht ons er toe de volkeren zelf te vergelijken met elkander en de verwantschap na te gaan, welke er tusschen hen onderling bestaat.

Dit alles erkennen wij ten volle. Wij schatten dit alles hoog, ja, willen volmondig bekennen, dat de moderne vooruitgang veel, zeer veel verdienste heeft en lof en bewondering verdient. En toch durven wij nog ruiterlijk verklaren; dit alles voldoet ons niet, wij verlangen meer. Wij zijn niet tevreden met het zintuigelijk waarnemen der stof en van haar veranderingen; wij verlangen ook te weten, wat het wezen is dier stof, wat de oorzaak, wat het doel.

Het stemt ons tot dankbaarheid voor de wetenschap, dat wij ons lichaam kunnen ontleden, de bestanddeelen kunnen opnoemen van ons bloed; maar wij gevoelen, dat er nog iets meer is. Ons eigen bewustzijn en de ondervinding der eeuwen spreken luide genoeg, dan dat wij zouden kunnen loochenen, dat er meer bestaat dan het eeuwig wisselvallige, veranderlijke. Terwijl de bestanddeelen van mijn lichaam in een bepaald aantal jaren volkomen veranderen, is er iets in mij, wat niet verandert, wat blijft; ik ben dezelfde persoon, ofschoon uiterlijk waarneembaar veranderd. Wanneer verschillende aandoeningen mij bestormen en overmeesteren is er iets in mij, wat dat alles waarneemt en opvangt en onthoudt en weer op kan roepen en weer kan gevoelen, wanneer ik dat wil, ofschoon de verschijnselen, welke deze gewaarwordingen te weeg brachten, reeds lang zijn verdwenen. Nimmer waar genomen verschijnselen kan ik mij voorstellen. Wij spreken van het leven, den mensch, het redelijk denken en handelen. Hoe komen wij van de afzonderlijke, zintuigelijk waargenomen verschijnselen, tot deze algemeene kennis? Heeft iemand ooit *het leven* gezien, of nemen wij niet veeleer slechts afzonderlijke uitingen van leven waar, waardoor wij, na al het toevallige, veranderlijke te hebben op zij gezet, besluiten tot het steeds onveranderlijke *bewegen uit zich zelf*, hetgeen ons idee van het leven is. Dit algemeene begrip zien wij niet met de zintuigen, maar zonderen wij af uit alleen staande, waargenomen feiten.

Doch genoeg over deze philosophie; zij is reeds meer dan 2000 jaren oud, behoort niet meer tot onzen tijd, en komt volstrekt niet overeen met de begrippen dezer eeuw, welke empirisch ontwikkeld is.

Ziet, dit is het juist, wat ons tegenstaat en terugstoot bij de beschouwing van den modernen vooruitgang. Er is veel gewerkt, met lof gearbeid maar te veel in één richting. De nieuwere uitvinding gaven een hooger vlucht aan de empirische, proefondervindelijke wetenschappen. Maar, ofschoon er veel moest en kon gedaan worden in die richting, ofschoon zeer

Feuilleton.

EEN VERBORGEN WONDER.

De geschiedbladen, waarop te lezen staat, wat in vervlogen eeuwen geschiedde, bevatten duizenden merkwaardigheden, welke getuigenis afleggen voor het woord, dat 's menschen hart voor God geschapen is en buiten God geen rust vindt. In de volgende regelen zal een wonderbare gebeurtenis herdacht worden, welke ten tijde toen zij voorviel door een beroemd man geboekstaafd en gewaarborgd is n.l. door den Franciscaan Ungolino.

In het jaar 1238, dus voor meer dan 663 jaren, heerschte over de Turken sultan Alkamil, een geweldig krijgsheld en een groot vijand der christenen. In weerwil van de slechte opvoeding, welke hij genoten had, en van zijn bedorven omgeving had hij toch een edelmoedig, rechtschapen hart behouden.

Deze vorst nu lag anno 1238 op zijn sterfbed en zag den langzaam, maar onfeilbaar naderenden dood te gemoet.

Het was nacht; bij den zieke zaten zijne moeder en een voorlezer. Deze hield ettelijke schriftrollen in de hand en wachtte op een teeken, wat hij moest lezen. In die rollen stond het geheele leven met alle daden van den sultan opgeteekend. Tot voor weinige oogenblikken had de schriftkundige van de veldslagen gelezen, welke Alkamil geleverd, van den buit, dien hij gewonnen, van het getal der eigen strijdkrachten, welke hij bezeten had en van het aantal christenen, die door zijne legers gedood waren. De sultan had een tijd lang zwijgend toegeluisterd, maar vervolgens met alle teekenen van misnoegen den man bevolen de lezing te staken.

„Wat doe ik met veldslagen en zegepralen op het ziekbed?" riep hij uit, „mijn ziel dorst naar andere waarheden!"

Peinzend lag hij daar, als dacht hij terug aan lang vervlogen tijden. Alsdan zeide hij tot zijne moeder: „Sedert drie dagen kan ik die twee christenen niet vergeten, die eens voor mijne geheele hofhouding en mij eene leerrede gehouden hebben. Hoe lang kan dat wel geleden zijn?"

De voorlezer bladerde in de geschriften en gaf na een poos antwoord op die vraag. „Het was vóór negentien jaren, heer; hier staat die geschiedenis opgeteekend." En op een wenk van zijn gebieder begon hij half te lezen, half te verhalen:

„In herfstmaand van het 597ste jaar na de vlucht van den profeet weinige dagen na uwe overwinning op de christenhonden bij Damiate, o machtige Alkamil, toen brachten de soldaten twee christenen als gevangenen voor uwen troon. Het waren twee mannen ontbloot van alle wapenen, of eenig sieraad, gekleed in een lang en grof gewaad, omgord met een touw, zeer mager en bleek van uitzicht, en de voornaamste van hen beiden noemde zich in de taal der Italiaansche Franken „Francesco." Zij zegden u te hebben opgezocht, o heerscher, omdat zij u belangrijke dingen hadden mede te deelen. En gij liet hen den volgenden dag voor uwen troon plaatsen, voor al uwe grootvaardigheidsbekleeders en onze godgeleerden, voor den mufti en de anderen, en vraagdet hen edelmoedig naar hunne begeerte, in plaats van hen te laten dooden. De christen Francesco keek u aan en gij sloegt uwe oogen neder, en hij begon u te spreken over den God der christenen. Zoodra hij daarmede aanving wilden de veldheeren den christen dooden, maar gij geboodt hen, zich bedaard te houden en gaaft hem bevel te spreken. En hij sprak tot u, dat de God der christenen alleen de ware God is, en gij u tot Hem zoudt wenden. Hij had hem tot u gezonden met deze boodschap: Hij had het zoo beschikt, dat gij de overwinning op de christenen behaaldet, omdat zij slecht waren; Hij had gezorgd, dat gij hem niet hadt doen dooden, gelijk de andere christenen, maar dat gij hem thans moest aanhooren. Francesco vertelde, en gij hoordet het aan, hoe de God der christenen Zijn eigen Zoon op de wereld hadt gezonden, om den menschen vrede te brengen. En hij verzekerde, dat God als mensch geboren was in een dorp van ons rijk, namelijk in Bethlehem, en dat Hij daar geleefd had en voor de zonden der menschen te Jerusalem gemarteld was geworden. En hij vermaande u, die plaats heilig te houden, en bedreigde u met den toorn Gods en van Zijne engelen, indien gij haar onteerdet. Hij zeide ook, dat de christenen gewijd en met heilige olie gezalfd waren, en vermaande u, zulks te bedenken bij de christelijke gevangenen en hen niet te mishandelen. En hij sprak met wonderbaren ernst in liefelijke taal, en iedereen in uwen kring luisterde naar hem. Gij evenwel, o heer, machtige Alkamil, waart in diep gepeins verzonken, en geen woord ontsnapte aan uw oor. Driemaal liet gij den wonderlijken christen u uitnoodigen, ook christen te worden en u te laten doopen, zonder dat gij hem eenig leed deedt.

„Alsdan vroegt gij hem: „En wat

zeker hier onverwachte veroveringen gemaakt werden, behoeft men toch niet stijf te staan van bewondering en meenen, dat er ware vooruitgang bestaat slechts in deze éene richting, en men aan iets anders niet meer behoeft te denken. De eeuwen hebben deze meening reeds lang gevonnisd; een ieder weet en moet redelijk overtuigd zijn, dat er meer bestaat dan stof.

Is het tegen den waren vooruitgang wanneer men onthoudt, wat groote geesten voor ons ontdekten. Verlangen onze positivisten dan ook niet, dat hun wetenschap langer duren zal, dan een honderdtal jaren. Is het achterlijk van een physicus, wanneer hij voor de hydrostatica de wetten van Archimedes nog aanneemt? Waarom mag men dan de oude philosophie niet bestudeeren, terwijl er toch zoo bitter weinig is waar te nemen, wat op algemeene vooruitgang in deze richting bogen kan. Laat ons nimmer eenzijdig worden, op gevaar af partijdig te wezen. De empirie heeft veel verdienste, maar is niet de eenigste wetenschap.

Wat voor duizenden jaren geleden op Delphi's tempel stond geschreven, geldt ook nu nog als een waarschuwing: „Mensch, ken u zelf."

Kan men de hersenen zien werken?

Deze vraag klinkt in het eerste oogenblik wat wonderlijk, doch heeft, aan de hand van een physiologisch toestel „Volumeter" genaamd, toch recht van bestaan. Dit merkwaardig instrument, hetwelk door een glazen buis, met vloeistof gevuld, het denken en droomen der menschen aantoont, werd door dr. Messe in Turin geconstrueerd, om de volumenveranderingen aan de lichaamsdeelen van menschen en dieren te meten.

Legt men b. v. den arm in een waterdichten afsluitbaren cylinder van glas of metaal, welke met een dun glazen buisje in verbinding staat en vult men dan den cylinder tot aan het buisje met water, zoo zal, wanneer de arm in omvang toeneemt, het water in het glazen buisje stijgen; in het omgekeerde geval, dalen. Het volumen van een lichaamsdeel vergroot zich natuurlijk, wanneer de bloedtoevloed daarheen grooter wordt het verkleint zich, wanneer het bloed daaruit terugtreedt. Laten wij nu eens acht geven, wat geschiedt wanneer de arm in den cylinder gebracht is. Wij zien alsdan, dat het water in het glazen buisje bestendig op en neer gaat, zich regelende naar het ademhalingsproces en de hartbewegingen, welke het bloed stootsgewijze naar de extremiteiten (vingertoppen) drijven. Elke polsslag doet de vloeistof in het buisje stijgen en dalen, doch dit is slechts een nauw merkbaar bewegen. Laten wij nu echter ons object in den slaap gadeslaan. Plotseling zien we de vloeistof in het buisje zeer snel stijgen; het is op het oogenblik van het inslapen, de intredende bewusteloosheid, en elke volgende polsslag drijft de vloeistof hooger op in het buisje. Spoedig is dit geheel gevuld en het water vloeit bij iederen verderen polslag dropsgewijze over den rand. Het hart heeft gedurende den slaap het bloed aan den arm afgegeven, waardoor deze in omvang is toegenomen. Naderen wij nu met eene lamp tot het gelaat van den slapende, of raken wij diens gezicht aan met een pluimveertje, of maken wij een sterk gedruisch — oogenblikkelijk zinkt het water in de buis, een deel van het bloed is uit den arm teruggetreden.

Gedurende den diepsten slaap staat het water in de buis het hoogst, hoe lichter de slaap wordt, des te meer zakt het water, bij geheel ontwaken staat het weer ongeveer even hoog als vóór het slapen gaan. Ook de droom kenmerkt zich door de bewegingen in de waarnemingsbuis en geven wij onszelven in wakenden toestand eene opgave, waarbij het op denken aankomt, bv. een rekenopgave, dan zinkt het water in de buis, zoolang het rekenen duurt en stijgt weer zoodra de uitkomst verkregen is.

Gedurende het denkproces is alzoo bloed aan de extremiteiten ontnomen en aan andere lichaamsdeelen toegevoerd.

Welk is echter het orgaan, dat bij het denken en bij zielsberoeringen bloed opneemt en gedurende den slaap afgeeft? Dat zijn de hersenen, de eenige dragers van het bewustzijn, zij brengen door afgeven en opnemen van bloed de gemelde veranderingen in den bloedsomloop van het lichaam te weeg. Iedere gedachte, elke gemoedsbeweging trekt van den bloedsomloop een sterkeren stroom aan, die de hersenen doorstroomt. Vandaar ook het verhitte hoofd en de roode gelaatskleur bij het oplossen van moeilijke denkproblemen. De hersenen „werken" en hebben daarvoor, als ieder werkend orgaan, een vermeerderden bloedtoevoer noodig. In den diepsten slaap treedt, zooals de volumeter aantoont, het meeste bloed uit de hersenen naar de extremiteiten; de mensch zal dus in den diepsten slaap het minst droomen, omdat dan tot droomen, (hetwelk ook een denkproces is) het noodige bloed in de hersenen ontbreekt. Worden de zinnen van den slapende bewogen, dan treedt, zooals weder de volumeter aantoont, 't bloed in de hersenen en een onvolmaakt denken, een droom, treedt bij deze zinsstoring in. Het dichtwerpen van een deur schijnt den droomende een schot, het snorren eener machine als het ruischen van een waterval, enzoovoorts. Worden wij plotseling uit den slaap gewekt, dan schrikken wij en kunnen onze gedachten niet verzamelen, omdat de hersenen hun normale hoeveelheid bloed nog niet terug hebben ontvangen, welke zij voor een geregelden gedachtengang noodig hebben.

Die vermeerderde bloedstroom wordt het werkende orgaan door een hoogst merkwaardige inrichting toegevoerd. Het gaan van al deze orgaanszenuwen naar de centrumbloedvaten, een tusschen de hersenen en ruggemerg liggend deel van de hersenen zelve, meldt telegraphisch de komst van het benoodigde bloed. Vandaar wordt door een combinatie van andere zenuwen de bloedverdeeling zoodanig geleid, dat het werkende orgaan de benoodigde hoeveelheid verkrijgt.

Na deze korte uiteenzetting zal men toegeven, dat de volumeter zeker een zeer interessant physiologisch toestel is, dat zeker nog niet in alle punten volmaakt is, maar ook nog in de kinderschoenen zijner ontwikkeling staat.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

Wij lazen in *De Surinamer* van 31 October:

Met de eerst vertrekkende mail der K. W. I. M. vertrekt naar Nederland Z. D. H. Mgr. WULFINGH die zijn gewoon bezoek ad limina te Rome moet maken.

De WelEerw. Pater Walle zal Monseigneur vergezellen, terwijl hij mede in opdracht heeft de processtukken in de zaak van Pater DONDERS naar Rome over te brengen.

Gedurende de afwezigheid van Mgr. WULFINGH zal de Hoogeerw. Pater G. J. R. EYSINK als Provicaris het bestuur der katholieke missie waarnemen.

Het informatie- of instructie-proces voor de zaak der zalig- en heiligverklaring van Pater DONDERS, dat 9 Nov. van het vorige jaar geopend werd, is heden den 30n. October gesloten. Het proces heeft 130 zittingen van gemiddeld 3 uur in beslag genomen, en de akten er van beslaan een boekdeel van 1925 bladzijden in folio.

Thans moet het afschrift er van door een beëedigd persoon naar Rome gebracht worden, waar eerst moet beslist worden of de zaak voor rechtsingang vatbaar is. Bij gunstige beslissing wordt dan het eigenlijke proces begonnen, maar daar zullen nog wel een tiental jaren mede verstrijken.

Officieele berichten.

Bij Kon. besluit is met ingang van den eersten Maandag na dien waarop dat besluit in afschrift door den gouverneur van Curaçao zal zijn ontvangen, benoemd tot ondervoorzitter van den Kolonialen Raad in de kolonie Curaçao het lid van dien Raad M. S. L. MADURO.

***

Bij Koninklijk Besluit dd. 23 October 1901, No. 52, is de heer G. R. ZEPPENFELDT, Koloniaal Ontvanger alhier, benoemd tot Gezaghebber van Aruba, met den dag, waarop hij die functie zal aanvaarden.

***

Volgens van Z. E. den Heer Minister van koloniën ontvangen bericht is aan den Heer J. A. MAY, Gouvernements-Geneeskundige op St. Eustatius, thans met verlof in Nederland, tot verder herstel van gezondheid eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden verleend.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 15 November 1901, No. 833, is aan den Heer P. L. SUERMONDT, R. C. geestelijke van den 2n. rang te St. Eustatius, tot herstel van gezondheid met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, één jaar verlof naar Nederland verleend.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 15 November 1901, No. 834, is aan den Heer A. C. BAARS, R. C. geestelijke van den 2n. rang alhier, tot herstel van gezondheid, met ingang van den dag van zijn vertrek uit de kolonie, één jaar verlof naar Nederland verleend.

Havennieuws.

Woensdagnamiddag zijn de WelEerw. Paters L. SUERMONDT en H. BAARS per *Prins Willem I* vertrokken. Een talrijke menigte belangstellende vrienden kwamen voor het laatst nogmaals afscheid nemen.

Deze nieuwe stoomboot heeft op haar eerste heenreis uitstekend voldaan. Zij loopt snel, is net en gemakkelijk ingericht en ligt veel vaster,

---

belooft gij mij, als ik het christelijk geloof omhels?" Hij antwoordde: „den hemel!" En gij vraagdet verder: „Meent gij dan, dat ik niet in den hemel van onzen profeet kom?" En hij antwoordde daarop: „Zoo waar God in den hemel leeft, zult gij begraven worden in de vlammen der hel, indien gij niet gelooft aan Hem, die aan het kruis voor ons stierf." En gij vergaaft hem deze lasterende woorden jegens u en ons geloof en vroegt verder: „Welken waarborg geeft gij mij, dat uw christengeloof het echte is?" En de christen Francesco hernam: „Laat een brandstapel oprichten, plaats daarop uwe priesters en mij, doe het hout ontbranden, en mij zal het vuur niet genaken, uwe valsche priesters daarentegen zal het verteren." Toen schreeuwden de mufti en zijne priesters, dat gij den christen zoudt laten ter dood brengen, want dat hij een toovenaar was; zij wilden niets met hem gemeen hebben, en zij verlieten uwe tent en verborgen zich uit vrees voor den brandstapel. Toen sprak de christen Francesco: „Doe mij dan alleen op den brandstapel plaatsen, en ik zal niet verbranden; doch dan moet gij mij uw woord geven, christen te worden." Daarop hebt gij, o heer, geantwoord, dat gij zulks niet kondet beloven, en gij hebt Francesco gesmeekt bij u in het leger te blijven. Hij verklaarde nochtans, u thans te hebben gezegd, waartoe God hem zond, en dat hij nu naar anderen heen moest, die geloovriger waren, om het heil en de zaligheid te verkondigen; daarom zoude hij u verlaten. Daarop boodt gij hem tot aller verbazing goud en schatten voor de reis aan. Hij nam echter slechts een weinig brood, zout en dadels. Hierop hebt gij tot hem gezegd: „Gij zijt een wonderbaar wijs man. Bid voor mij, opdat God mij dat geloof doe belijden, wat Hem het aangenaamste is." Zulks beloofde hij; hij smeekte u nog, den christenen den vrede te schenken, de heilige plaatsen te ontzien en den gevangenen te sparen. En gij liet hem en zijn reisgezel in vrede vertrekken en gaaft hem een vrijgeleide tot aan het leger der christenen."

Zwijgend had Alkamil deze geschiedenis, welke hij negentien jaren geleden had beleefd, weder aangehoord.

Met een gebaar ontsloeg hij den voorlezer; ook zijne moeder nam afscheid, daar zij zag, dat hij alleen wilde zijn.

De nacht trok op. Alkamil lag op zijn ziekbed, maar geen slaap look zijne oogen. Die oude gebeurtenis ging hem niet meer uit het hoofd.

„Waarom moet ik steeds aan u blijven denken, bleeke man, met die ernstige oogen?" mompelde hij. „Hebt gij de waarheid gezegd? Ja, destijds stond ik op het punt, u te volgen, en nog heden vermaant eene stem in het diepst mijner ziel mij, om tot uwen God, den God van liefde en van het kruis, te bidden. Maar zouden niet honderden dolken mij doorboord hebben, op hetzelfde oogenblik als ik zou hebben verklaard, christen te willen worden?...... Maar nu, maar heden...... wat is er aan die paar dagen gelegen, welke ik nog te leven heb? Zouden de christenen gelijk hebben? En als dat eens zoo ware!......

„Ja, ik zal het doen ...... ik wil een christen worden," mompelde de sultan. „Francesco beloofde mij den hemel...... maar anders wacht mij de hel, zeide hij, ... en hij is geen leugenaar, geen bedrieger. O God der christenen, welke folteringen veroorzaakt gij mij, welke tweespalt verscheurt mij en kwelt mijne ziel met verschrikkelijke onrust!"

Rusteloos wentelde hij zich op zijne sponde heen en weer, bad nu eens tot zijn Allah en Mohammed, dan weder tot God, den God der christenen, herdacht, hoe hij, naar den raad van den H. Franciscus, ofschoon overwinnaar, uit vrije beweging vrede met den christenen gesloten had en hoe hij eenige jaren later het graf van Christus met de kerk te Jerusalem aan de geestelijke zonen en broeders van den H. Franciscus voor altijd ten geschenke gaf; ook hoe zachtzinnig hij geworden was jegens de gevangen christenen en hen met goedertierenheid behandelde. Dat alles ging nu eens troostend, dan weder vermanend door zijn geest, en eindelijk sluimerde hij lichtelijk in met het voornemen nog goedgunstiger jegens de christenen te worden.

Een lachje van geluk en zaligheid vloog over het bleeke gelaat van den slapenden zieke. Een aangename droom scheen zich voor hem te ontplooien.

De volle maan goot haar blauwachtig zilveren licht uit over de koepeldaken van Caïro en over het paleis waar de doodzieke sultan lag. Wat er al in diens hart omging onder den invloed der genade, welke de heilige Geest overal op de wereld uitdeelt, daar waar Hij wil, dat is een geheim, waarvan God alleen, de alomtegenwoordige en alwetende, kennis draagt.

Maar de genade behaalde in dezen nacht eene stille zegepraal, waarvan de wereld niets vermoedde—noch de christenen, noch de Turken.

In dien zelfden nacht stond voor de legerstede van den sluimerenden gardiaan te Jerusalem zijn heilige vader Franciscus, die reeds sedert twaalf jaren in den hemel was, en beval hem op gehoorzaamheid zijner

dan andere booten, doordat er 80 voet lange kimkielen zijn aangebracht met een breedte van ongeveer 30 cM, welke eenigszins met de zwaarden der zeilschepen kunnen vergeleken worden en zeer veel de schommelende beweging belet.

* *
*

De Heer CARLOS B. FIGUEREDO is reeds eerder vertrokken, omdat, naar men zegt, Gral. CIPRIANO CASTRO hem per kabel naar Caracas ontboden had. Wel is de familie per *Prins Willem I* vertrokken, doch kan eerst in La Guaira de zekere bestemming van den heer FIGUEREDO vernemen.

* *
*

Wederom zijn er 25 Arubianen met dezelfde boot medegegaan om in Suriname in de goudvelden te werken.

* *
*

H. M. *Utrecht* en *Sommelsdijk* zijn Dinsdag onze haven binnengekomen. Ofschoon er zieken aan boord waren, bleken de gevallen toch niet besmettelijk.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Manuel Aranguren D., Bay & Co., Rosa F. Basalo, Damasia Colina, C. De Jongh, Editor of the Newspapper of the largest advertising circulation, Modesto Garces, John D. Henriquez para Carmen H. de Munive, Gabriel H. C. Henriquez p|a Angel J. C. Henriquez, Radelvina Hernandez, Sr. Jacob, C. H. Jordan, I. & J. C. Jesurun, Felipe P. Jansen, Luisa Look, Emilio Reinhardt, Bernadina Rozal, Elbano Spinetti, Wilhelm Severeyn, Rufino Ulseo, N. Vaan Meeteren en casa de C. A. Raven, Victoria Mathilda Wint.

Niet voor bestelling vatbaar een drukwerk geadresseerd aan Dr. D. R. Capriles.

Prinzessin Victoria Luise.

Wij ontvingen van de heeren EDWARDS HENRIQUEZ & Co, agenten der *Hamburg-Amerikalijn* een keurig uitgegeven reisbeschrijving der winterevcursen met fijne foto's waaronder drie van Curaçao. Wij hopen van harte, dat de vele reizigers der *Prinzessin Victoria Luise*, welk pleizierjacht hier 20 Januari kan verwacht worden, werkelijk zulk een aangenamen indruk ontvangen zullen, als wordt aangekondigd.

Koningin Wilhelmina.

Woensdag werd hier het treurig nieuws bekend, dat onze zoo beminde Vorstin zwaar ziek lag tengevolge van een ongelukkige bevalling. De Koningin-Moeder was ijlings ontboden, en drie doktoren stonden de hooge lijderes bij. Eenige bemoedigende berichten willen ons toch niet ten volle gerustzetellen. Mogen wij spoedig zekere tijding ontvangen.

Domine, salvam fac Reginam nostram.

Pest.

Napels is wederom vrij van pest verklaard.

Land- en Zeemacht.

In 1902 zal een contigent van 95 man naar West-Indië worden gezonden, waarvan 75 voer Suriname en 20 voor Curaçao.

Het Koloniaal Weekblad.

Dit orgaan der vereeniging *Oost en West* deelt in zijn blad van Donderdag 24 October, No. 20, onder de rubriek *Uit West-Indië* het volgende mede:

Volgens de „*Amigoe de* (sic) *Curaçao* zijn het de Jezuiten, die van *Venezuela, Columbia,* en *Ecuador* één staat willen maken, om dien dan later naar hun believen te regeeren.

Indien er soms meerdere aanhalingen in dit blad voorkomen even juist, als de voorgaande, moet het zeer zeker als *betrouwbaar* orgaan aan invloed winnen.

De lezer oordeele.

In onze editie van Zaterdag 28 September 1901. No. 926 komt werkelijk bovenstaande zinsnede voor met het opschrift "Venezuela", doch wij verklaarden uitdrukkelijk, dat het de *Morning Post* was, die 't bovenstaande, ontwijfelbaar ware verhaal deed.

Wanneer men nu nog een paar alinea's verder leest, dan vindt men: Als men nu weet, dat op het gansche grondgebied van Venezuela geen enkele Jezuiet gevonden wordt...... dan staat men verbaasd over de stoutheid der bovenaangehaalde beweringen...... 't Kan niet dwazer.

Receptie.

Donderdagavond van 8—9 ure heeft de H. E. G. Heer Gouverneur dezer kolonie receptie gegeven ten Gouvernementshuize voor Autoriteiten, officieren der Schutterij, van Hr. Ms. Zee- en Landmacht, ambtenaren en particulieren. Daarna was er *soirée dansante*, welke zeer geanimeerd was.

In *De Curaçaosche Courant* lazen wij, dat de H. E. G. Heer Gouverneur en Vrouwe DE JONG VAN BEEK EN DONK in het vervolg, behoudens bijzondere omstandigheden, op den eersten en derden Woensdag van iedere maand van des namiddags 8—10 uren bereid zijn tot het ontvangen van particulieren en beleefdheidsbezoeken.

---

orde: „Maak u op en begeef u naar sultan Alkamil in Egypte; hij ligt op 't sterfbed; gij moet hem doopen en hem in zijn doodsstrijd sterken."

De zon was nog niet opgerezen, toen twee Franciscanen reeds uit Jeruzalem togen, zuidwaarts naar Egypte toe. En het duurde niet lang, of zij waren te Cairo aangekomen. Het gelukte hun terstond, tot den sultan te worden toegelaten, en aan diens sterfbed voltooiden zij, wat de heilige Franciscus negentien jaren te voren begonnen had, zonder zelve te vermoeden, dat zijn reis zou slagen.

Sultan Alkamil is als christen gestorven.

Zijn laatste wil luidde: Alle christelijke slaven, die in mijne omgeving en macht zijn, moeten oogenblikkelijk vrij en ongehinderd naar hun vaderland teruggezonden worden; aan de zieke christenen in de gevangenschap wordt een groote som gelds uitgekeerd, en andere weldaden moeten uitgedeeld worden. Dit geschiedde, gelijk hij ook reeds in zijne ziekte talrijke werken van barmhartigheid verordineerd heeft.

Aldus vermelden overeenkomstig de waarheid de overleveringen en schriftelijke opteekeningen in de orde van den H. Franciscus.

De genade Gods zij met ons allen!

Ingezonden Mededeelingen.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Recomendamos á nuestros lectores esta importante y hermosa publicación que contiene en cada número las vidas de los santos de la semana, ilustradas con magnificos grabados. En cada hogar cristiano debe leerse ésta revista.

Precio de suscripción por un año 8 fr. 50 (ó 10 pesetas). Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3 rue Séguier, Paris.

El pago de la suscripción puede verificarse también con 180 estampillas usadas de Curaçao por el término de un año.

Nederland.

Vreemdelingen in Nederland.

In het *Hbld.* komt een artikel over het getal vreemdelingen voor, dat in Nederland blijkens de jongste volkstelling woont.

De geheele bevolking bestond op 31 Dec. 1899, uit 5,051,148 Nederlanders en 52,989 vreemdelingen, zoodat op dat tijdstip ruim 1 pCt. der ingezetenen tot een andere nationaliteit dan de onze behoorde. Op elke 10,000 inwoners waren bijna 104 vreemdelingen. In 1889 — bij de voorlaatste volkstelling — werden 48,884 vreemdelingen geteld, zoodat het aantal in 10 jaren met 4100 is vermeerderd. Er waren toen op 10,000 inwoners 108 vreemdelingen, zoodat in de laatste 10 jaren het verhoudingscijfer is gedaald.

Naar het geslacht verdeeld waren er:

	Mannen.	Vrouwen.
Nederlanders	2,492,572	2,558,756
Vreemdelingen	28,030	24,959

Terwijl dus het aantal Nederlandsche vrouwen dat der Nederlandsche mannen hier te lande met ruim 66,000 of 2,6 pCt. overtrof, ging dat der mannen van vreemde nationaliteit het aantal dergelijke vrouwen met ruim 3000 of 12 pCt. te boven.

De vier gemeenten boven 100.000 inwoners hadden te zamen 14,744 vreemdelingen, of 13 pCt. onder hare bevolking.

Amsterdam	7126	of 1.4	pCt.
Rotterdam	4983	„ 1.6	„
's-Gravenhage	2013	„ 1.—	„
Utrecht	626	„ 0.6	„

Van het derde der bevolking der hoofdstad, dat elders geboren is, zijn ruim 30 pCt. gekomen uit andere gemeenten in Noord-Holland en ruim 60 pCt. uit andere gemeenten des rijks. Voorts waren 1412 in de koloniën en 10,097 in een vreemd land geboren; het laatste cijfer maakt 2 pCt. uit van de bevolking.

De bevolking van Rotterdam bestond voor slechts 60 pCt. uit „geboren" Rotterdammers. Van de overige 40 pCt. waren ongeveer een gelijkgetal uit de provincie Zuid-Holland als uit andere deelen des rijks afkomstig. Buiten het Rijk waren geboren (behalve 40, uit de koloniën) 6715 personen of ruim 2 pCt. der bevolking.

's-Gravenhage heeft weder andere cijfers. hare mannelijke inwoners waren ruim 61 pCt. in Den Haag geboren, van de vrouwelijke slechts 55 pCt. Van de overige 39 pCt. der mannen waren ruim 40 pCt. uit Zuid-Holland en bijna 50 pCt. uit andere gemeenten des lands afkomstig. In het buitenland waren geboren 3100 of 1½ pCt. der bevolking; in de koloniën 3136, of bijna 2 pCt.

Geboorten en Sterfte.

Aan een statistiek der geboorten en der sterfte naar den leeftijd en de oorzaken van den dood in Nedeland over Juli 1901, opgenomen in een bijvoegsel der *Staatscourant* van 3 Oct., is het volgende ontleend:

Aantal inwoners op 1o Jan. 1901 5,179,055 levend geborenen 13,496, overleden met inbegrip der levenloos aangegevenen 7696, aantal overledenen met levenloos aangegevenen op 1000 inwoners per jaar 17.50.

Overleden op den leeftijd van minder dan een jaar 2508, 1—5 jaren 783, 5—14 jaren 288, 14—20 jaren 188, 20—50 jaren 1011, 50—65 jaren 778, 65 80 jaren 1170, 80 jaren en daarboven 403, onbekend 5.

Buitenland.

Oostenrijk. — Te Salzburg op de grenzen tusschen Oostenrijk en Beieren, in welk land de ongelukkige keizerin Elizabeth geboren werd, verheft zich sinds eenigen tijd een monument, als herinnering aan de vermoorde keizerin. Salzburg, een der heerlijkste Alpensteden van Oostenrijk liet dit gedenkteeken oprichten omdat deze stad de eerste was, welke keizerin Elizabeth op haar bruidstocht mocht begroeten en wederom de laatste, waar de ongelukkige vorstin verbleef, toen zij die noodlottige reis ondernam, welke haar reis naar het graf zou wezen.

Nauwelijks was de eerste, hevige smart bedaard, die de treurmare van haar vermoording in Salzburg had veroorzaakt, of de gedachte kwam bij velen op, een monumentaal gedenkteeken op te richten, op de plaats, waar de hooge vrouwe afscheid had genomen van haar dierbaar vaderland. Professor Helmer werd met de uitvoering belast. Hij schiep een meesterwerk uitmuntend door het zuiver weergeven naar het leven, proportie en fijne afwerking, waardoor het edele, beminnelijke karakter der schoone vrouw op betooverende wijze uitkomt. De onthulling had plaats in tegenwoordigheid des grijzen keizers omringd van zijne kinderen en kleinkinderen. Het was een treffend oogenblik. Toen keizer Frans Joseph, na den aanspraak zijns broeders, Aartshertog Lodewijk Victor, de gestalte

van de vereeuwigde, thans van het omhulsel langzaam ontdaan, aanschouwde, barstte hij in tranen los en al de omstanders weenden met hem. Daarna nam hij zijn achterkleinzoon, den zesjarigen aartshertog Joseph Frans bij de hand, geleidde het blondgelokte knaapje tot het monument, boog zich over het kind en sprak zacht snikkend tot den kleine. De ooggetuigen zullen nimmer den indruk vergeten.

—Het is thans officieel, dat Keizer Frans Jozef aan zijne kleindochter Aartshertogin Elizabeth Marie toestond de neiging haars harten te volgen en hare hand te schénken aan Vorst Von Windischgraetz. Zoowel de Oostenrijksche als de Hongaarsche bladen wijden artikelen vol sympathie aan het jonge paar en prijzen den Keizer wegens de gegeven inwilliging. De prinses is 18, haar aanstaande 28 jaar.

—Keizer Frans Jozef gaf op „Schönbrunn" een diner ter eere der verloofden, waaraan ook Gravin Lonyay en haar echtgenoot, ouders der bruid, deelnamen. Dus van scheiding schijnt daar ook nog geen sprake te zijn. Het zeggen is thans weder, dat de Graaf en de Gravin zich metterwoon in Engeland zullen vestigen.

Transvaal. — De correspondent van den *Morning Leader* te Lissabon verneemt uit Lourenzo Marques, dat de Boeren verscheidene versterkte Britsche posten langs de grens van Zwaziland hebben veroverd. Zij lieten de gevangenen weer los, maar behielden de voorraden en wat zij verder buit maakten.

In moeilijk toegankelijke streken van de Magaliesbergen staat het koren, door de Boeren gezaaid, voor den oogst gereed. Ook in het dal van de Elandsrivier is de oogst voor het binnenhalen gereed en Van der Kemp's commando is daarheen vertrokken.

Een paar wagens, die uit Potchefstroom werden gezonden om hout te halen, gingsn te ver, en werden door de Boeren buitgemaakt na eenig verzet. De officier, die het bevel voerde over het escorte, sneuvelde. In andere berichten heeten de wagens een convooi. Al te ver, ziet men, kunnen de Britten zich in het veroverd gebied toch niet wagen. Komen zij buiten de steden, vanwaar zij hunne besluiten uitvaardigen en waar zij hunne gevangenen ophangen, dan loopen zij allerlei gevaren!

Nog altijd is de stoere Boer niet bedwongen, nog steeds ontneemt hij aan menig Britsch officier zijne militaire reputatie. Thans weêr indirect aan generaal French, den meest bekwamen onder de Engelsche officieren in Zuid-Afrika. wien het niet is mogen gelukken de Kaapkolonie definitief te zuiveren. Men heeft hem in het moederland evenwel een eervolle retraite bezorgd ten koste van den bekenden generaal sir Redvers Buller. Deze Tugela–schipper, wien na zijn terugkeer uit Afrika het bevelhebberschap over het eerste legerkorps te Aldershot werd opgedragen, heeft zich in den laatsten tijd onmogelijk gemaakt door zijne dwaze redevoeringen, en, toen de bladen hem daarover á faire namen, heeft hij daarop zoo heftig geantwoord, dat de regeering hem van zijn post heeft ontzet en ter beschikking gesteld. Generaal French wordt tot zijn opvolger benoemd. Die arme Buller! En nu nog wel, nu aan den Koning het voornemen werd toegeschreven hem tot pair te verheffen en een flinke dotatie te verleenen. Of zou de Koning, alleen om zijn ministers te ergeren, Buller toch nog onderscheiden? Wie weet? Want het heet, dat Koning Eduard niet al te best te spreken is over de langen duur van den oorlog, die nog wel niet eens uit zou kunnen zijn bij zijne kroning in Juni 1902, welke vrees hij in den laatsten tijd meermalen moet geuit hebben. Die vrees kon trouwens wel bewaarheid worden.

In Engeland zelf gaan dan ook nit den laatsten tijd vele stemmen op, om een eind te maken aan den oorlog. Zoo voerde het bekende Parlementslid Lloyd George dezer dagen het woord voor zijne kiezers te Llangheito in Cardiganshire, waarin hij deze zaak ter sprake bracht. Het was tijd, zeide hij, dat het Engelsche volk aan de regeering de vraag stelde, of die verbrassing van milliarden en menschenlevens nu eens zou ophouden. Majoor Wyndham Quin, conservatief Parlementslid, had indertijd verklaard dat de oorlog zou voortduren zoolang de Boeren over paarden beschikken. Welnu, tot hiertoe hebben ze niet alleen paarden, maar zelfs wissel– en reservepaarden, en spreekt majoor Wyndham Quin de waarheid, dan kan de oorlog nog 4, 5 jaar duren. Doch zelfs als de oorlog morgen afliep, zouden wij, zeide spreker, ginds een bestending leger van 50,000 man moeten onderhouden. Als de krijgsgevangen Boeren uit Ceylon, St. Helena, Indië en de Bermudas zullen terugkeeren en hun huizen verwoest vinden, als zij hun families uitgestorven vinden, zullen zij nooit rusten, alvorens de gebeenten hunner kinderen, bij duizenden omgekomen in de kampen, in vrijen grond begraven zullen liggen. Tusschen ons en de Boeren, tusschen ons en de bevrediging van Zuid–Afrika, liggen duizenden kinderlijken, zei Lloyd George. En wie was daarvoor verantwoordelijk? „Het is Chamberlain; hij heeft Engelands goeden naam in de oogen der beschaafde wereld doen verloren gaan, hij heeft ons 70 millioen pd. st. per jaar, duizenden menschenlevens doen verliezen en in Engeland zelf alle maatschappelijke hervormingen doen verloren gaan". De vergadering stemde voor een motie, inhoudende, dat het noodig is, eervolle voorwaarden te stellen aan de Boeren.

De *Daily Mail* maakt een zoogenaamd plan openbaar, president Kruger aangeboden. De autonomie der twee republieken ligt ten grondslag van deze vredesonderhandeling. Frankrijk en Rusland zullen bij verdrag deze autonomie waarborgen. Engeland zal *Rand* en andere goudlanden als oorlogsschatting ontvangen Latere berichten spreken dit bericht tegen en melden dat de strijdmacht van De Wet steeds toeneemt.

Kolonel Kekewich heeft gedurende den nacht het kampement Vanalbert, ten N. O. van Rustenburg verrast en 78 Boeren gevangen genomen. Maar den volgenden dag 2 November seinde Kitchener een nieuwe nederlaag der Engelschen. 160 werden nu door de Boeren verrast en gevangen genomen, velen werden gewond en gedood; officieel heet, het, dat 50 soldaten sneuvelden. Het gevecht duurt voort.

Opnieuw hehben de Boeren de achterhoede aangevallen van Kolonel Benson op een 20 mijl afstand ten N. W. van Bethel nabij Brakenlaagte; zij waren 1000 man sterk en veroverden 2 kanonnen. Kolonel Benson werd zwaar gewond en stierf. Hulptroepen werden toegezonden onder bevel van Kolonel Harca. Kolonel Guiness, Majoor Murray, de Kapiteins Lindsay en Thoreld, de officieren Brooke en Shepherd, de onder–officier Corlett sneuvelden; Kapitein Lloyd stierf aan de bekomen wonden. 13 andere officieren werden gewond meest allen zwaar. 54 manschappen sneuvelden; 150 werden gewond, en reeds 4 stierven.

Kitchener meldt, dat er nog 3 andere officieren sneuvelden en 2 gewond werden. Het verlies stijgt tot 236 man, officieren en soldaten. In 't geheel werden 12 officieren gedood en 15 gewond.

Deze overwinning moet wederom worden toegeschreven aan Botha, die persoonlijk den aanval leidde.

Laatste berichten.

Het schijnt, dat de toestand van onze geërbiedigde Koningin werkelijk minder zorgwekkend is. De laatste berichten gedateerd 18, 19 en 20 November spreken voortdurend van toenemende beterschap. Hare Majesteit zou reeds eenige spoedeischende stukken hebben onderteekend. Eerst berichtte men, dat de Vorstin zes weken het bed zou moeten houden en nu wordt er geseind, dat professor Aalbertsma verklaard heeft, dat dit nog slechts eenige dagen zal noodig zijn. Officieel vinden wij niets bevestigd en weten dus niet hoever bovenstaande betrouwbaar is.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAZAO.

1901.	Philad.	Zulia	Caracas	Marcb.	Philad.	Zulia
Vertrekt van NEW-YORK	Nov. 2	Nov. 9	Nov. 16	Nov. 28	Nov. 30	Dec. 7
Komt aan te SAN JUAN	7		21		Dec. 5	
Vertrekt van „	8		22		6	
Doet CURAZAO aan	10		24		8	
Komt aan te LA GUAIRA	11	16	25	30	9	14
Vertrekt van „	13	17	27	Dec. 1	11	15
Komt aan te PTO. CABELLO	14		28		12	
Vertrekt van „	15		29		13	
Komt aan te CURAZAO	16	18	30	2	14	16
Vertrekt van „	17	25	Dec. 1	9	15	23
Doet LA GUAIRA aan	18		2		16	
„ PONCE „		27				25
„ SAN JUAN „	20		4	11	18	
Komt aan te NEW-YORK	25	Dec. 3	9	17	23	31

Dienst tusschen Curazao en Maracaibo.

	Merida	Zulia	Merida	Marcb.	Merida	Zulia
Vertrekt van CURAZAO	Nov. 11	Nov. 18	Nov. 25	Dec. 2	Dec. 9	Dec. 16
Komt aan te MARACAIBO	12	19	26	3	10	21
Vertrekt van „	15	23	29	7	13	17
Komt aan te CURAZAO	16	24	30	8	14	22